

Fietsen langs forten

Een route van IVN Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

Parkeerplaats bij het Fort aan de Buursteeg, Buursteeg 2, 3927 EJ Renswoude.
Bereikbaar via de Klompersteeg in Veenendaal.

Afstand

De hele route is ca. 32 km.

Samenvatting

Deze route volgt voor een groot deel de fietsknooppunten. Een fietstocht door natuur en historie. De route leidt u langs een aantal forten die onderdeel zijn van de Grebbelinie. Deze versterkingen zijn verbonden door dijkjes of kades. U kunt hierover wandelen, maar fietsen is ook meestal mogelijk. Daarnaast maakt u kennis met een erfenis uit het verleden en kunt u genieten van de natuur die rondom de Grebbelinie is ontstaan. Een deel van de route gaat over smalle paden en is niet verhard. Ook krijgt u met hoogteverschillen te maken. Een uitdaging voor de meer sportieve fietser en voor iets oudere kinderen. U krijgt er mooie plekjes onderweg voor terug.

Kaartje en gpx-route

Op de website <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen> kunt u zowel deze tocht als de bijbehorende gpx-route downloaden. Ook de overige wandel- en fietstochten met bijbehorende gpx-routes kunt u hier vinden. Op de laatste pagina van deze beschrijving bevinden zich twee overzichtskaartjes.

Overige informatie

- De fietsknooppunten moeten in de aangegeven volgorde worden gereden. Indien tussen twee knooppunten van de route wordt afgeweken, staat dat vermeld in de routebeschrijving.
- Voor alle zekerheid: controleer uzelf na afloop op "teken".
- Op klein deel van de fietstocht moet u de fiets aan de hand nemen. Daar mag niet gefietst worden.
- U volgt de routes op eigen risico.

Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

IVN wenst u een prettige fietstocht!

Legenda

- RA = rechtsaf
- LA = linksaf
- RD = rechtdoor
- RI = richting
- KNP = knooppunt

Start van de route

1 Fort aan de Buursteeg en het Bezoekerscentrum

Het Fort aan de Buursteeg is één van de grootste en belangrijkste verdedigingswerken van de Grebbelinie. Het werd in 1786 aangelegd op de plaats waar de Buursteeg en de Slaperdijk elkaar kruisten. Er konden enige honderden militairen bivakkeren binnen de vestingwallen.

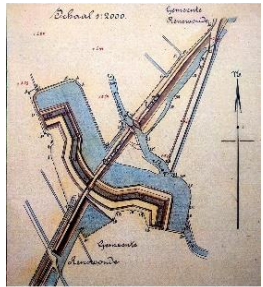
Het bezoekerscentrum geeft een inzicht in de boeiende historie van de Grebbelinie. Houten soldaten en een ijsvogel bij de ingang bewaken en verbeelden een bijzondere geschiedenis van oorlog en vrede.

Het Fort aan de Buursteeg wordt sinds het midden van de 19e eeuw doorsneden door de spoorlijn Utrecht-Arnhem.

Na de WO II kwam een eind aan de militaire functie van de hele Grebbelinie. Eind vorige eeuw is begonnen met de restauratie van verschillende onderdelen. Hierdoor is er nu een prachtig gebied ontstaan met een overvloed aan mooie natuur en indrukwekkende historische overblijfselen.

<p>21</p>	<p>2 Slaperdijk De Slaperdijk werd in de 17de eeuw aangelegd om bescherming te bieden tegen overstromingen. Later werd hij opgenomen in de defensiewerken. Langs dit pad staan aan beide kanten veel bomen en struiken. Veel voorkomend hier zijn sporkehout oftewel vuilboom en inlandse vogelkers. Deze laatste soort niet te verwarren met de Amerikaanse vogelkers, die een glimmend blad heeft. Deze soort heeft zich ontwikkeld tot de 'bospest' van Nederland, omdat hij overal opduikt en moeilijk uit te bannen is. De inlandse soort is veel minder agressief en bloeit al opvallend vroeg in het jaar (april) met grote witte bloempluimen, die lekker ruiken.</p>	 <p style="text-align: center;">Fietspad over de Slaperdijk</p>
<p>37</p>	<p>Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 76.</p>	
	<p><i>Einde dijk RD blijven gaan over asfaltweg, de Munnikeweg.</i></p>	
	<p><i>Na 200 m, vóór de bocht in de weg en tegenover boerderij op nr. 10, LA de dijk weer op.</i></p>	
	<p>3 Waterpoelen Rechts na de boerderij aan de Veenderbeek ziet u een aantal waterpoelen. Ze zijn vroeger gegraven om het vee van drinkwater te voorzien. Veel van deze stilstaande watertjes zijn door de moderne landbouw verdwenen, maar tegenwoordig beseft men dat ze van grote betekenis zijn voor het voortbestaan van amfibieën en vele waterinsecten. Ze worden dan ook goed beheerd.</p>	
	<p><i>Bij de Lunterse beek maak het pad een haakse bocht.</i></p>	
	<p>4 Fort Daatselaar Het fort Daatselaar werd in 1799 (dus tijdens de Franse tijd) aangelegd, als steunpunt tegen een mogelijke Pruisische aanval. Het ligt op de plaats waar de Groeperkade en de Slaperdijk samen komen. Het was een gesloten aarden verdedigingswerk. In de aarden wal zijn de schietsleuven voor de kanonnen nog steeds te zien. In 1766 is de eerste steen gelegd, wat nog zichtbaar is in de muur bij het bruggetje. In het natuurgebied komen vele vlinders en libellen voor. Ook kunt u hier de ijsvogel verwachten. Er leven boommarters, reeën en dassen. En op de vochtige plekken in het gebied groeit gagel. Deze bedreigde heester is door de verdroging sterk achteruit gegaan.</p>	
<p>76</p>	<p><i>U vervolgt het pad RD, dwars door het fort. Meteen na houten brug LA.</i></p>	
	<p><i>U passeert de theeschenkerij van camping De Grebbelinie. Pad over dijk vervolgen tot doorgaande asfaltweg, Ubbeschoterweg.</i></p>	
<p>77</p>	<p><i>Hier RA, Barneveldsestraat.</i> Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 03</p>	
	<p><i>Na 1 km eerste weg LA, net voor de bosrand en bij een paaltje met huisnr. 41. Volg hier de oprit, tussen weiland en bosrand.</i></p>	
	<p><i>Bij slagboom RD en pad volgen door het bos tot klinkerweggetje bij boerderij.</i></p>	
	<p><i>Eerste klinkerweg RA, Gooswilligenweg.</i></p>	
	<p><i>Einde weg LA, Gooswilligen. Aan de rechterkant van deze weg komt u langs de Gebarenboerderij, een zorgboerderij voor uitsluitend dove mensen.</i></p>	
	<p><i>Einde weg oversteken en RA, fietspad volgen.</i></p>	
	<p>5 Boerderij Ruimzicht Na 100 m treft u aan uw linkerhand de biologische boerderij "Ruimzicht". Een mooie plaats om even uit te rusten, een kopje koffie te drinken en een wandeling te maken over het boerenbedrijf met boomgaard, bijenkasten en groentetuin. Niet op zondag.</p>	
	<p><i>Eerste weg (na 300 m) LA, Veenschoterweg.</i></p>	
	<p><i>Bij T-kruising (bord doodlopende weg) RD.</i></p>	
	<p><i>Na flauwe bocht naar links, RA het smalle zand/grindpad, Kerstavondpad, inrijden.</i></p>	
	<p>6 Kerstavondpad Over dit pad liepen lang geleden op kerstavond de kerkgangers met lantaarns naar de kerk. De eikenboom aan de Haar, aan het eind van dit pad, markeert het punt van waar het nog een half uur lopen was naar de kerk. De boom heet dan ook 'halvuursboompje'. Het pad is door de buurtbewoners gerestaureerd.</p>	
	<p><i>Fietspad komt uit op de asfaltweg de Haar.</i></p>	

	Na 20 m schuin links het Kerstavondpad vervolgen. Splitsing LA, bruggetje over. Einde pad RA.
03	Op asfaltweg, Goorsteeg, RA, bij KNP 03 links aanhouden, Goorsteeg vervolgen. Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 87.
	De Goorsteeg gaat over in Oud Willaer. Deze weg volgen; 300 m na een vrij scherpe bocht naar links RA, de Voskuilerdijk op.
	Deze weg volgen en na 1,5 km bij huisnr 30 LA de Roffelaarskade op. Na 300 m RA en even later LA pad vervolgen.
	<p>7 Werk aan de Roffelaar</p> <p>Even later rijdt u door de restanten van het Werk aan de Roffelaar. Dit zgn. voorwerk dateert uit 1793. Het verdedigingswerk is nu vooral een prachtig natuurgebied, waar onder ander de ijsvogel zich thuisvoelt. De adelaarsvaren is hier heel algemeen. Het is een giftige plant die grote gebieden kan bedekken. Ondergronds bezit de varen een grote wortelstok met vele vertakkingen. Veel bladeren die je boven de grond ziet behoren mogelijk tot een en dezelfde plant. Varens krijgen geen bloemen en zaden, maar van sporen. Aan de onderkant van de varens komen sporendosjes, waarin de sporen gevormd worden. Als ze rijp zijn, barsten de dosjes open en waaien de sporen weg. Als de omstandigheden goed zijn, ontkiemen ze. Bij voorzichtig uittrekken van de bladsteel uit de grond komen eigenaardig gevormde vaatbundels tevoorschijn. Sommigen zien hierin een tweekoppige adelaar, wat de naam van deze varen zou verklaren.</p>
	Roffelaarskade vervolgen, Voskuilerweg oversteken tot u bij het Valleikanaal komt.
	<p>8 Stuwen</p> <p>U ziet hier een van de stuwen in het Valleikanaal. De vissen konden de stuwen niet passeren om het ondiepe water van de vele beekjes te bereiken om zich voort te planten. De visstand ging hierdoor erg achteruit. Het waterschap loste dit probleem op door bij de stuwen vispassages te bouwen, waarvan u er hier een ziet. Op het Valleikanaal zijn veel watervogels te zien, zoals wilde eenden, waterhoentjes, meerkoeten, knobbelzwanen en blauwe reigers.</p>
	<p>9 Valleikanaal</p> <p>Het kanaal waar we langs rijden, wordt hier Valleikanaal genoemd, maar is hetzelfde water als het dichterbij Veenendaal gelegen de Grift. "Grift" betekent zoiets als 'het gegravene' en stamt uit 1473, toen bisschop David van Bourgondië opdracht gaf tot het graven van een kanaal van de Rijn naar de Zuiderzee door het drassige turfgebied dat we nu de Gelderse Vallei noemen. In de loop van een paar honderd jaar is vrijwel alle turf in dit gebied afgegraven en verbrand in de ovens van o.a. de steenfabrieken langs de Rijn, maar ook in de kachels van kooplieden in de grote steden van Holland en Vlaanderen. Aan de overkant van het water ziet u de linedijk, met op tal van plaatsen de kazematten, de betonnen verdedigingsrestanten uit WO II.</p>
87	
84	<p>10 Hoeve De Beek</p> <p>Indien u op de kruising met de Brinkkanterweg 200 m naar rechts rijdt, komt u bij Hoeve De Beek. In de schuur is een informatiecentrum ingericht, waar in beeld wordt gebracht hoe gedurende de Tweede Wereldoorlog de vrijheid in de regio is bevochten. De nabijgelegen kazematten en loopgraven kunnen onder leiding van een gids worden bezocht.</p>
	Vervolg de route over het fietspad langs het Valleikanaal.
81	<p>11 Post Lambalgen</p> <p>Bij de kruising Nieuwstraat/Lambalgseweg ziet u het gerestaureerde Post Lambalgen. Dit fort werd in 1793 aangelegd om de Franse troepen tegen te houden. In 1940 is er hevig gevochten rond deze post. Het vestingwerk is in 2014 met behulp van historische kaarten weer in zijn oorspronkelijke vorm teruggebracht. Daarvoor was er van de historische plek weinig meer te zien.</p>
	Vervolg het fietspad langs het Valleikanaal. Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 74 Ga over de brug van de Lunterse beek, die op die plek uitmondt in het Valleikanaal.
	Vervolg het fietspad langs het Valleikanaal tot het eind en sla dan LA de Broekerweg in. Einde weg, op T-splitsing bij schaapskooi, LA het fietspad op, De Groep.
	Na twee bruggetjes rechts aanhouden RI Scherpenzeel.
	Op splitsing bij klinkerweg links aanhouden, dan na 70 m RA park inrijden door hek.

	<i>Bij kruising RD, dan achter Huis Scherpenzeel langs.</i>	
74	<p>12 Huis Scherpenzeel</p> <p>Het park van Huis Scherpenzeel is te bezichtigen door hier links en even verderop rechts door het ijzeren hek te gaan. Huis Scherpenzeel is van oudsher een woonplaats geweest van de heren van Scherpenzeel. Het dateert uit de 13e eeuw en heeft als zodanig een rijke historie. In de tachtiger jaren van de vorige eeuw is Huize Scherpenzeel in oude luister hersteld en doet nu dienst als gemeentehuis. Kasteel, koetshuis en park zijn de moeite van het bekijken zeker waard.</p>	
80		
79	<p>Café-Restaurant "De Dennen", is een mooi rustpunt in de fietstocht. Volg vanaf hier de routebeschrijving hieronder tot KNP 99</p>	
	<i>Tegenover Café Restaurant "De Dennen" gaat u RA het dijkje op.</i>	
	<p>13 Werk aan de Engelaar en Groeperkade</p> <p>Het Werk aan de Engelaar is een nog vrijwel compleet bestaand voorbeeld van een 18e eeuwse verdedigingswerk. De Groeperkade is een waterkeerkade uit 1745/1746. Ruim vijftig jaar later, in 1799, kwam het Werk aan de Engelaar gereed, dat was aangelegd ter verdediging van de damsluis en de Groeperkade. De damsluis kon worden gebruikt om het water uit de beek tegen te houden. Tijdens de meidagen van 1940 hebben hier zware gevechten plaatsgevonden. Omdat het werk als een te vooruitgeschoven post werd beschouwd, werden hier geen kazematten gebouwd. De Lunterse beek is in 2015 heringericht. Daardoor is er hier een ecologische verbindingzone ontstaan met veel variatie in plant- en diersoorten.</p>	
	<i>Vervolg het pad. Op kruising met geasfalteerde weg RD. Indien dit pad niet goed begaanbaar is (te modderig of te mul) is kunt u op de Oude Holleweg RA en na 200 m LA over de Dashorsterweg.</i>	
	<i>Einde pad (weg) LA, Groeperweg.</i>	
	<i>Eerste weg RA, Woudegge.</i>	
	<i>Einde weg en vóór spoorlijn LA.</i>	
	<i>Bij T-splitsing RA, Biesbosserweg, via haarspeldbocht spoorbaan over.</i>	
	<i>Na viaduct LA, Kooiweg. U fietst over de Emminkhuizerberg.</i>	
	<i>Na ongeveer 400 meter LA, fietspad op. U bereikt KNP 99.</i>	
	<p>14 Emminkhuizerberg</p> <p>Hoewel door jarenlange landbouw de hoogte van deze berg steeds iets minder is geworden, is de Emminkhuizerberg toch nog wel herkenbaar als een overblijfsel van een stuwwal, stammend uit de ijstijd. Het grondgebied hier was tijdens de Middeleeuwen in handen van een kloosterorde. Hoewel er geen overblijfselen van een klooster zijn aangetroffen, kan men veronderstellen dat hier monniken werkzaamheden verricht hebben in het veengebied. Ook de naam van de in de buurt liggende "Munnikenweg" zou er naar kunnen verwijzen. De berg was een zwakke schakel in de verdedigingslinie, want hij kon niet onder water worden gezet. Daarom werden in de directe omgeving forten gebouwd, zoals het Werk aan de Juffersdijk en het Fort aan de Buursteeg. Deze moesten extra bescherming bieden.</p>	
99	<i>Steek het spoor over en volg het fietspad naar Knp 58, het eindpunt.</i>	
	<p>15 Het Werk aan de Juffersdijk en het Meeuwenkampje</p> <p>Bij de spoorwegovergang rijdt u door <i>het Werk aan de Juffersdijk</i>. Dit bestaat uit de Juffersschans uit 1786 met twee bunkers uit de WO II en na de spoorwegovergang een Liniedijk met een de batterij aan de Schalm. Aan de rechterkant van het fietspad ligt het natuurmonument Het Meeuwenkampje. Het is erg klein, maar zeer waardevol. Hier staan tal van zeldzame plantensoorten, zoals kleine valeriana en allerlei soorten orchideeën. Het terrein is van nationaal belang als genereservoir (zaad- en sporenbank).</p>	
58	<i>Het bezoekerscentrum bij Fort aan de Buursteeg.</i>	

We hopen dat u een fijne fietstocht heeft gehad en nodigen u uit om ook andere natuurpaden en fietstochten van IVN Veenendaal-Rhenen te verkennen.

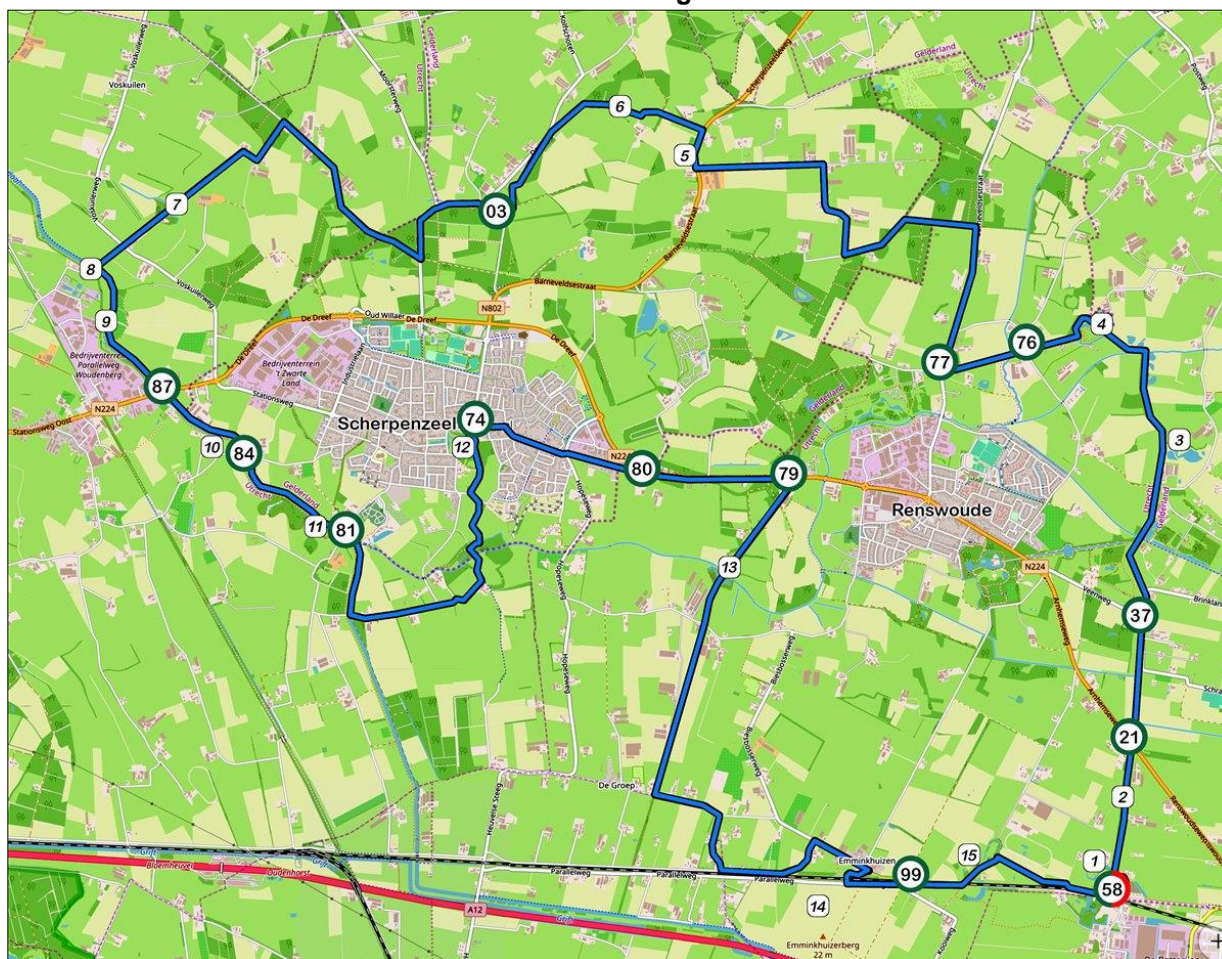
Op de website: <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhene> kunt u de routebeschrijvingen met de gps-routes downloaden.

Natuurpaden	Fietstochten
<ul style="list-style-type: none"> • Prattenburg • Elsterberg • Grebbeberg • Bosrestaurant Overberg • Egelmeer • Plantage Willem III • Pr8ige Heuvelrug Prattenburg • Pr8ige Heuvelrug Kwinteloijen-Plantage 	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen langs veerponten • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen

Via de website <https://www.ivn.nl/> kunt u gratis de route-app voor uw telefoon downloaden met onze en andere ivn-routes in Nederland.

Voor opmerkingen over de route: natuurpaden@ivnveenendaal-rhene.nl.

Routekaart Fietsen langs forten

De nummers in de hokjes verwijzen naar informatie in de tekst; de nummers in de rondjes zijn fietsknooppunten (KNP).

